

УДК 725.91:725.391

Ю. О. Горова

*аспірант кафедри основ архітектури та архітектурного проектування
Київського національного університету будівництва та архітектури.*

ПЕРЕДУМОВИ ВІЗУАЛЬНОГО СПРИЙНЯТТЯ ВИСТАВКОВО-МУЗЕЙНИХ КОМПЛЕКСІВ АВІАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Анотація: в статті визначені та описані передумови візуального сприйняття, що впливають на загальний образ виставково-музейного авіаційного комплексу. Проаналізовано вплив художнього образу музею авіації на архітектуру зони аеропорту.

Ключові слова: авіапарк, музей авіації, виставково-музейний комплекс технологій, типологія виставково-музейних авіаційних комплексів, художній образ.

Історія архітектури свідчить про те, що справді досконалі архітектурні споруди не тільки відповідали своєму призначенню, а й відображали у довершеній ідейно-художній формі соціальні і культурно-естетичні ідеали суспільства, що їх створювало. За словами О. Іконнікова та Г. Степанова – «це цілісна художньо-виразна система форм, що відповідає функціональним та конструктивно-технічним вимогам». Для авіа-музеїв та виставково-музейних комплексів авіаційних технологій такі засоби вияву головної ідеї будівлі мають особливе значення.

Розвиток сучасної художньої культури виявляється дуже сильно залежить від науково-технічного прогресу, особливо з всеохоплюючим прогресом в сфері обчислювальної техніки. Цей вплив має велике значення для сучасного музею. Для одних видів мистецтва (телевізійні мистецтва, кіно та ін.) подібний зв'язок природний та очевидний, для інших він здається дуже суперечливим і проблематичним. Наприклад, вже сьогодні глядач має змогу ознайомитися з численними колекціями образотворчого мистецтва через мережу інтернет. Але опоненти електронного прогресу можуть заперечити - враження від «живого» музею не можна порівнювати з переглядом найбільш якісного диску, оскільки під час натурального дослідження у людей беруть участь всі органи сприйняття, це більш високий та більш чуттєвий рівень, на якому людина сприймає нову інформацію[2].

Існує багато шляхів для того, щоб вирішити ці протиріччя. Один з них – інформаційний або інформаційне наближення.

Даний інформаційний підхід базується на наступних основних пунктах:

1. вплив творів мистецтва здійснюється за рахунок передачі художньої та естетичної інформації;

2. потенціал цього впливу визначається кількістю переданої інформації (критерієм сили впливу, а отже і оцінкою кількості інформації, можна злічити міцність і розмір слідів, записаних в постійній пам'яті);

3. для передачі інформації необхідний матеріальний носій (в образотворчому мистецтві носій інформації - структурна або багат шарова поверхня, що володіє досить складними характеристиками відображення, заломлення і поглинання світла; п'ятьма органами чуття ніяке інше взаємодія крім фіксації на сітківці відбитого світла не реєструється).

Візуальна комунікація

У художній комунікації кількість інформації, як і в будь-якому каналі зв'язку, є функцією так званого відношення сигнал / шум. Потужність сигналу в такому каналі природно зіставити з силою емоційного враження. Більш сильним назвемо те враження, яке твердіше запам'ятовується і, відповідно, протягом більшого часу може бути відтворене у свідомості. Потужність потоку відволікаючих вражень ототожнити з потужністю шуму.

Специфіка мистецтва насамперед пов'язана з каналом передачі інформації. Сприйняття образотворчого мистецтва забезпечує візуальний канал, в якому, як і в будь-якому іншому, передача інформації неминуче протікає в присутності перешкод, шуму.

Головна особливість візуального каналу - його широкий спектр. Кут огляду становить майже 180 градусів; чутливість рецепторів допускає реєстрацію окремих фотонів; спектр колірною зору простягається від червоного до фіолетового світла; акомодация кришталика дає можливість фіксувати об'єкти у величезному діапазоні відстаней від спостерігача.

Людина як представник неспеціалізованого біологічного виду, очевидно, зацікавлений в отриманні такої широкої візуальної інформації (на відміну, наприклад, від леопарда, зорова система якого дає чітку картину лише в центральній зоні поля зору, куди потрапляє ймовірна видобуток або джерело небезпеки). Настільки потужний потік інформації і є головним джерелом шуму.

Розпізнавання об'єктів шляхом відтворення свідомістю їх форми і просторової орієнтації по двовимірній картині зміни яскравості та кольору, що виникає на сітківці ока (2) - це високошвидкісний процес обробки величезних обсягів інформації. Процес складний, недарма органи зору сформувалися пізніше інших органів чуття, і зорове сприйняття в більшій, ніж всі інші, ступеня прив'язане до вищих, пізнім відділам головного мозку. Кількість

нервових клітин, зайнятих в зоровій системі значно перевершує відповідні показники всіх інших систем.

Надмірність візуальної інформації призводить до сильної завантаженості оперативної пам'яті, що робить систему зорового сприйняття вельми вразливою також і у відношенні невидимих шумів [2].

Сьогоднішній віртуальний музей (реальність, мета і завдання).

З появою цифрового запису зображень в історії образотворчого мистецтва настає нова фаза. Стрімке збільшення ємності інформаційних носіїв, якості запису і відтворення зображень розводять стіни музею. Компакт-диски і глобальні мережі роблять скарби образотворчого мистецтва все більш доступними. Відкритий для кожного користувача комп'ютера віртуальний музей, і не один, а десятки і сотні – це реальність сьогодення. Проблема доступності художніх творів активно вирішується і найближчим часом буде знята.

Але при цьому не вирішується основна проблема - чи впроваджується образотворче мистецтво в культуру демократичного суспільства. На жаль, ні. Лежача на поверхні - недосконалість сучасної техніки. Колекції представлені в Інтернеті зображеннями низької якості. Але технічні труднощі - труднощі тимчасові.

Важливіше інша сторона справи - концептуальна: віртуальний музей не відповідає принципам інформаційним. Художнє вплив віртуального музею значно слабкіше, ніж музею традиційного. Нинішній віртуальний музей це спроба повторити художній музей в електронному варіанті; природний підсумок - погіршена, збіднена версія.

Якщо вважати, що головна мета нового музею – це збільшення значущості образотворчого мистецтва або експонування досягнень технічного прогресу на новому рині та в новому форматі, то нинішній віртуальний музей, ймовірно, можна розглядати як інформаційно-довідкову систему.

За цією допоміжною задачею, яка постала перед музеєм нового формату слідує основні. Перший крок до того, щоб дати глядачеві шанс долучитися до образотворчого мистецтва, розібратися в його незвичному мовою - орієнтація музею на індивідуальні смаки і переваги. Основа для такої орієнтації - музейна інформаційна база даних. Ця база повинна надати відвідувачеві можливість найширшого знайомства з колекцією експонатів та архіву, пошуку і відбору досягнень техніки або творів мистецтва за максимальною кількістю ознак та їх комбінацій [2].

В сучасному розвитку ІТ - напрямку зберігається інтерес до формування віртуального простору техніко-технологічного аспекту та соціальної ефективності. Технічними засобами інформаційних технологій в Політехнічних

музеях та музеях технологічного призначення, що знаходяться в безпосередній доступності та уваги глядача, систематизуються в три основні групи:

1. Засоби взаємодії (інформаційні кіоски, інтерактивні експонати та інсталяції тощо)

2. Засоби відображення (телевізори, плазменні панелі, екрани)

3. Засоби впливу (аудіо-, відео-, проекційні засоби, що можуть створювати різні ефекти, які впливають на загальне сприйняття експозиційного простору, наприклад фонова музика, підсвітка та лазерна голографія, широкоформатні складні екрани прямої та зворотної проекції, сферична проекція та ін.) [1].

Таким чином постає питання у створенні так званих віртуальних музеїв або інформаційних філіалів головного музею країни, який би підтримував роботу головного центру на місцях та слугував би інформуванням населення про надходження нових експонатів до головного музею, нових семінарів, публікацій тощо. Як результат такого дослідження виникає потреба у створенні мережі інформаційних віртуальних музеїв авіації в невеликих містах, де фінансування та будівельна база просто не дозволяє збудувати сучасний виставково-музейний комплекс за всіма сучасними потребами.

Список літератури:

1. Музей технологій : історія, досвід, перспективи. Матеріали II Міжнародної науково-технічної конференції 26-29 травня 2010 року. К: Видавництво Національного авіаційного університету НАУ.

2. Дриккер А.С. В ожидании зрителя. // Вопросы искусствознания (в печати), 1999.

Аннотация

В статье определены и описаны предпосылки визуального восприятия, влияющие на общий образ выставочно-музейного авиационного комплекса. Проанализировано влияние художественного образа музея авиации на архитектуру зоны аэропорта.

Ключевые слова: авиапарк, музей авиации, выставочно-музейный комплекс технологий, типология выставочно-музейных авиационных комплексов, художественный образ.

Abstract

This article defines and describes the conditions of visual perception, affect the overall image of museum-exhibition complexes of aviation. Analyzed the influence of the artistic image of museum-exhibition complexes of aviation in the area of the airport.

Keywords: aircraft fleet, aviation museum, exhibition and museum complex technology, typology of museum-exhibition complexes of aviation, artistic image.